

وحیدعظیم‌پا دبیر گروه اقتصاد

توسعه‌میداین نفت و گاز یکی از جنبه‌های حیاتی صنعت انرژی به شمار می‌رود. شرکت ملی نفت، سال‌ها انحصار توسعه‌میداین نفت و گاز کشور را در اختیار داشت و به‌باور کارشناسان، این انحصار نه تنها رقابت را، بلکه دسترسی به بازار مناسب برای این منابع را نیز محدود کرده بود. در نتیجه بازار تولید و قیمت نهایی فروش توسط دولت کنترل می‌شد که تجارت نفت خام یا گاز طبیعی در داخل کشور را برای افراد و شرکت‌ها دشوار می‌کرد. در جریان تصویب برنامه هفتم، انحصار توسعه‌میداین نفت و گاز ایران شکسته شد. در صفحه پیش‌رو به بررسی این موضوع پرداخته‌ایم.

کافراسو

تسهیل توسعه‌میداین مشترک با مصوبه برنامه هفتم

حذف انحصار صنعت نفت و گاز ایران گامی قابل توجه در ارتقای رقابت و توسعه است. مشارکت بخش خصوصی در توسعه‌میداین می‌تواند منجر به افزایش بهره‌وری، نوآوری و بهبود کفایت استخراج نفت و گاز شود. توسعه‌میداین مشترک نفت و گاز ایران که تاکنون به دلیل این انحصار و البته کمبود منابع به مشکل برخوردده بوده از این پس با ورود منابع جدید و کمک فناوری شرکت‌های بخش خصوصی به بهره‌برداری خواهند رسید و این مصوبه مهم مجلس در قانون برنامه هفتم توسعه موجب تسهیل توسعه‌میداین مشترک نفت و گاز ایران خواهد شد.

طی روزهای اخیر یک مصوبه مهم در برنامه هفتم توسعه به تصویب رسیده است که در آن از این پس بخش خصوصی امکان حضور در توسعه‌میداین نفت و گاز را خواهد داشت که پیش از این تنها در انحصار شرکت ملی نفت ایران بوده است. حذف این انحصار در صنعت نفت و گاز ایران منجر به افزایش رقابت‌پذیری در این بخش خواهد شد. از آنجایی که شرکت‌های بخش خصوصی قادر به رقابت برای توسعه‌میدان‌ها هستند، انگیزه بیشتری برای نوآوری و کارایی وجود خواهد داشت. رقابت اغلب منسب بهبود بهره‌وری و توسعه فناوری‌های جدید می‌شود که می‌تواند منجر به استخراج نفت و گاز با کیفیت بالاتر شود.

علاوه بر این، مشارکت بخش خصوصی منابع و سرمایه‌گذاران جدید و خلاقانه‌ای را به همراه خواهد داشت. این هجوم سرمایه و تخصص می‌تواند به نوسازی و بهبود زیرساخت‌های صنعت کمک کند. همچنین می‌تواند به توسعه تکنیک‌ها و روش‌های جدید برای اکتشاف و استخراج نفت و گاز منجر شود. این پیشرفت‌ها می‌توانند کارایی و اثربخشی عملیات را افزایش دهند و در نهایت به نفع کل صنعت باشند.

یکی از مزایای قابل توجه شکستن انحصار در صنعت نفت و گاز ایران، پتانسیل توسعه‌میداین مشترک نفت و گاز است. با مشارکت شرکت‌های بخش خصوصی، فرصت‌های بیشتری برای همکاری و مشارکت بین نهادهای مختلف وجود خواهد داشت. این می‌تواند منجر به اشتراک فناوری، دانش و منابع شود که می‌تواند به افزایش تولید و بهبود فعالیت‌های اکتشافی کمک کند. علاوه بر این، حذف انحصار می‌تواند تأثیر مثبتی بر درآمد ارزی ایران داشته باشد.

با افزایش رقابت‌پذیری و بهره‌وری این صنعت، ایران می‌تواند صادرات نفت و گاز خود را افزایش دهد. این به نوبه خود می‌تواند منجر به درآمد‌های ارزی بالاتر و بهبود تراز تجاری شود. همچنین با شرکت‌های بیشتر درگیر در توسعه‌میداین نفت و گاز، ایران می‌تواند به بازارهای جدید دست یابد و اتکا به یک خریدار را کاهش دهد. تنوع منابع فروش می‌تواند به کاهش ریسک‌های مرتبط با عوامل ژئوپلیتیک و تغییرات در پویایی بازار جهانی کمک کند.

مشارکت بخش خصوصی می‌تواند به افزایش بهره‌وری و ظرفیت تولید و استخراج نفت و گاز کمک کند. شرکت‌های خصوصی اغلب انگیزه‌های قوی برای بهینه‌سازی عملیات، و به حداکثر رساندن خروجی دارند. بسا افزایش رقابت، تمرکز بیشتری بر کارایی و نوآوری وجود خواهد داشت که می‌تواند منجر به سطوح تولید شود. توسعه‌میداین مشترک نفت و گاز در فضای رقابتی تر نیز می‌تواند سبب افزایش درآمد برای کشور شود. از آنجایی که شرکت‌های بخش خصوصی در توسعه‌میداین سرمایه‌گذاری می‌کنند، می‌تواند باعث افزایش درآمد‌های مالیاتی برای دولت شود. این درآمد اضافی می‌تواند برای پروژه‌های مختلف عمرانی و برنامه‌های رفاهی مورد استفاده قرار گیرد و در نهایت به نفع مردم باشد.

حذف انحصار صنعت نفت و گاز ایران گامی قابل توجه در ارتقای رقابت و توسعه است. مشارکت بخش خصوصی در توسعه‌میداین نفت و گاز، ایران می‌تواند به افزایش بهره‌وری، نوآوری و بهبود کیفیت استخراج نفت و گاز داشته باشد. توسعه‌میداین مشترک نفت و گاز ایران که تاکنون به دلیل این انحصار و البته کمبود منابع به مشکل برخوردده بود، از این پس با ورود منابع جدید و کمک فناوری شرکت‌های بخش خصوصی به بهره‌برداری خواهند رسید و این مصوبه مهم مجلس در قانون برنامه هفتم توسعه موجب تسهیل توسعه‌میداین مشترک نفت و گاز ایران خواهد شد.

ورود بخش خصوصی به صنعت برداشت نفت و گاز ایران از جهت ورود فناوری‌های جدید در جهت تنوع روش‌های برداشت و همچنین دسترسی به بازارهای مناسب در توسعه‌میداین نفت و گاز، به باور کارشناسان مهم است و چشم‌انداز مثبتی دارد. شرکت ملی نفت ایران انحصار توسعه‌میداین نفت و گاز کشور را در دست دارد که منجر به کنترل بازار تولید و قیمت نهایی فروش توسط دولت شده است. با این حال، تحولات اخیر و مصوبه مهم مجلس در برنامه هفتم توسعه سبب شده که این انحصار برای توسعه‌میداین نفت و گاز ایران شکسته شود و به شرکت‌های بخش خصوصی اجازه می‌دهد تا برای توسعه‌میداین رقابت کنند. انتظار می‌رود این تغییر به توسعه‌میداین مشترک نفت و گاز و ایجاد بازار رقابتی تر کمک کند.

□ □ □

جنبه‌های مهم شکست انحصار و نفت و به شرکت‌های بخش خصوصی جهت توسعه‌میداین نفت و گاز از جهت مختلف قابل بررسی است:

افزایش رقابت

شکستن انحصار در صنعت نفت و گاز ایران باعث ایجاد رقابت می‌شود که می‌تواند کارایی و نوآوری بیشتری را به همراه داشته باشد. با مشارکت شرکت‌های بخش خصوصی، احتمال بیشتری برای اتخاذ فناوری‌های پیشرفته و بهترین شیوه‌ها وجود دارد که منجر به بهبود کارایی عملیاتی و مقرون‌به‌صرفه بودن می‌شود. رقابت شرکت‌ها را تشویق می‌کند تا تکنیک‌های اکتشاف و استخراج خود را تقویت کنند و در نتیجه بهره‌وری و رقابت کلی صنعت را افزایش دهند. این به نوبه خود می‌تواند سرمایه‌گذاری و تخصص خارجی را جذب کند و رشد این بخش را بیشتر تقویت کند.

توسعه بازارهای صادراتی و تنوع بخشیدن به مقاصد فروش

حذف انحصار راه را برای توسعه بازارهای صادراتی ایران هموار می‌کند. با اجازه دادن به مشارکت بخش خصوصی، کشور می‌تواند از تخصص و منابع شرکت‌های مختلف استفاده کند و این امکان را به آن می‌دهد تا دامنه دسترسی خود را گسترش دهد و پایگاه مشتریان خود را متنوع کند. تنوع بخشیدن به مقاصد فروش با کمک شرکت‌ها از سرمایه‌گذاری مستقیم مشتریان جهت توسعه یک راهکار متداول در توسعه تجارت نفت کشور هاست که برای کاهش ریسک‌ها و به یک خریدار کاهش خطرات احتمالی مرتبط با نوسانات تقاضا یا عوامل ژئوپلیتیکی حیاتی است. با دسترسی به بازارهای متعدد، ایران می‌تواند بر سر توافق‌های تجاری مطلوب مذاکره کند، مشارکت‌های بلندمدت برقرار کند و مهمان بازار صادراتی خود را افزایش دهد.

افزایش بهره‌وری و ظرفیت

مشارکت شرکت‌های بخش خصوصی در توسعه‌میداین نفت و گاز می‌تواند منجر به افزایش بهره‌وری و افزایش ظرفیت استخراج شود. شرکت‌های خصوصی اغلب دانش تخصصی، فناوری‌های پیشرفته و شیوه‌های مدیریت کارآمد را وارد می‌کنند که می‌توانند برای آینده‌های تولید راه‌بهند کنند. از طریق به کارگیری تکنیک‌های مدیریت مخزن بهبودیافته، روش‌های بهبود یافته بازیابی و فناوری‌های پیشرفته حفاری، انزدمان استخراج می‌تواند به طور قابل توجهی افزایش یابد. این افزایش بهره‌وری نه تنها به نفع صنعت است بلکه به رشد کلی اقتصادی کشور نیز کمک می‌کند.

توسعه درآمدهای ارزی و تقویت نظام ارزی

شکستن انحصار در صنعت نفت و گاز می‌تواند تأثیر مثبتی بر توسعه درآمد‌ها و ارزآوری کشور داشته باشد. زمانی که شرکت‌های بخش خصوصی در بازار رقابت می‌کنند، می‌تواند منجر به سطوح تولید بالاتر شود و در نتیجه درآمذایی برای شرکت‌ها و دولت افزایش یابد. این درآمد اضافی را می‌توان به بخش‌های مختلف از جمله توسعه زیرساخت‌ها، آموزش، مراقبت‌های بهداشتی و برنامه‌های رفاه اجتماعی اختصاص داد که می‌تواند به توسعه کلی اجتماعی-اقتصادی کشور کمک کند. علاوه بر این، افزایش تولید و صادرات نفت و گاز نیز می‌تواند باعث تقویت پول کشور و بهبود تراز تجاری آن شود.

اهمیت شکستن انحصار شرکت ملی نفت در توسعه‌میداین نفت و گاز و همچنین امکان مشارکت بخش

اقتصادسیاسی

سرویس اقتصادی ۶۰۴۰۰۶۰۸۸۵۳۳

«جوان» مصوبه اخیر مجلس درباره شکست انحصار برداشت نفت و گاز را بررسی می‌کند

ورود بخش خصوصی به صنعت برداشت نفت و گاز

شکست انحصار در صنعت برداشت نفت و گاز ایران، فرصت تلاایی ورود بخش خصوصی و توسعه درآمدهای نفتی ایران است

شرکت‌های بیشتر در این بخش، صنعت به عنوان یک کل پویاتر می‌شود و به تقاضاهای بازار پاسخ می‌دهد.»

وی ادامه می‌هد: «علاوه بر این، باز کردن بازار نفت و گاز به روی بخش خصوصی امکان توسعه بازارهای صادراتی ایران را فراهم می‌کند. پیش از این، انحصار شرکت ملی

نفت ایران، گزینه‌های صادراتی کشور محدود و تنها به تصمیمات دولت وابسته بود. با این حال، با وجود بازیگران مختلف در حال حاضر، ایران می‌تواند بازارهای جدید را کشف کرده و منابع فروش خود را متنوع کند. این امر نه تنها پتانسیل درآمد را افزایش می‌دهد، بلکه اتکا به بازار اکنون بخش خصوصی اجازه حضور در کل زنجیره تولید دارد. این موضوع شامل شناسایی میدانی، برداشت، حمل و نقل و صادرات نفت خام و گاز به «جوان» می‌گردد: انحصار تولید نفت و گاز در ایران شکسته شده است و اکنون بخش خصوصی اجازه حضور در کل زنجیره تولید دارد. این موضوع شامل شناسایی میدانی، برداشت، حمل و نقل و صادرات نفت خام و گاز است. انتظار می‌رود

این تغییر چشمگیر در سیاست مزایای متعددی برای صنعت نفت و گاز ایران را همراه داشته باشد.»
بهرزادی بخش با اشاره به یکی از مزیت‌های کلیدی حذف انحصار در استخراج از میدانین نفت و گاز کشور در زمینه افزایش رقابت‌پذیری کشور می‌افزاید: «یکی از مزایای کلیدی حذف انحصار استخراج از میدانین گاز و نفت، افزایش رقابت‌پذیری است. هنگامی که چندین بازیگر در فرآیند تولید و استخراج درگیر می‌شوند، رقابت را تقویت می‌کند و منجر به نوآوری و بهبود کارایی می‌شود. با

کشور است که منجر به درآمدزایی بیشتر می‌شود.»
بهرزادی بخش با اشاره به اهمیت حذف این انحصار در زمینه پیامدهای مثبت برای اقتصاد و نظام ارزی کشور می‌افزاید: «حذف انحصار استخراج نفت و گاز پیامدهای مثبتی برای اقتصاد و ارز ایران دارد. با اجازه دادن به شرکت‌های خصوصی برای مشارکت، دولت می‌تواند از طریق مالیات و حق امتیاز در آمد بیشتری ایجاد کند. این به نوبه خود می‌تواند به توسعه زیرساخت‌ها، بخش‌های آموزشی و بهداشتی کشور کمک کند و به نفع کل جمعیت باشد. علاوه بر این، هجوم سرمایه‌گذاری خارجی و تخصص از شرکت‌های بخش خصوصی می‌تواند باعث تحرک رشد اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی و رونق بیشتر اقتصاد شود.»

وی خاطر نشان می‌کند: «شکسته شدن انحصار شرکت ملی نفت ایران در توسعه‌میداین نفت و گاز ایران پیامدهای مهمی برای صنعت انرژی کشور دارد. با اجازه دادن به بخش خصوصی برای مشارکت در تمامی مراحل تولید، از شناسایی میدان تا فروش نفت خام، ایران می‌تواند از افزایش رقابت، توسعه بازارهای صادراتی،

بهبود بهره‌وری و افزایش درآمذایی بهره‌مند شود. این تغییر سیاست نه تنها کارایی و اثربخشی صنعت نفت و گاز را افزایش می‌دهد، بلکه به توسعه کلی اقتصادی کشور نیز کمک می‌کند.»

پیامدهای مهم توسعه‌ای برای ایران

فرشاد جامع کارشناس انرژی در رابطه با موضوع دسترسی به بازارهای مناسب نفت و گاز برای ایران در جهت مقابله با تحریم‌های غرب به «جوان» می‌گوید: «موضوع دسترسی به بازارهای مناسب برای توسعه‌میداین نفت و گاز بسیار مهم است. در مورد ایران، انحصار شرکت ملی نفت ایران پیامدهای قابل توجهی بر بازار تولید و قیمت فروش نهایی نفت خام و گاز طبیعی داشت. با این حال، اخبار انحصار شکسته شده و بخش خصوصی اکنون قادر به رقابت در توسعه این رشته‌ها است. این تغییر پتانسیل این را دارد که فرصت‌ها و مزایای بسیاری را برای صنعت نفت و گاز ایران باز کند.»

وی با اشاره به نوآوری و بهبود کیفیت ارائه خدمات به کمک ورود شرکت‌های بخش خصوصی به صنعت برداشت نفت و گاز ایران می‌افزاید: «یکی از مزایای کلیدی حذف انحصار استخراج نفت و گاز، افزایش رقابت‌پذیری این صنعت است. با ورود شرکت‌های بخش خصوصی به بازار، رقابت بیشتری ایجاد می‌شود که منجر به نوآوری و بهبود رقابت‌پذیری صنعت کمک می‌کند، فناوری‌های بخش خصوصی جدید را به ارغمان می‌آورد و فرصت‌های شغلی ایجاد می‌کند. در مجموع، شکستن انحصار راه را برای توسعه‌میداین مشترک نفت و گاز به رشد پویایی تر و کارآمدتر هموار می‌کند و منجر به رشد بخش نفت و گاز ایران می‌شود.»

جمع بندی

تصمیم برای شکست انحصار در صنعت نفت و گاز ایران فرصت‌ها و مزایای بی‌شماری را به همراه دارد و مشارکت شرکت‌های بخش خصوصی، رقابت را تقویت می‌کند که باعث کارایی، نوآوری و بهره‌وری می‌شود. متنوع کردن منابع فروش و توسعه بازارهای صادراتی، موقعیت ایران را در بازار جهانی نفت و گاز تقویت می‌کند، اتکا به یک خریدار را کاهش می‌دهد و خطرات احتمالی را کاهش می‌دهد. علاوه بر این، افزایش درآمدهای حاصل از این صنعت به رشد و توسعه کلی اقتصادی کشور کمک می‌کند. همانطور که ایران به سمت یک بخش نفت و گاز رقابتی تر و متنوع تر حرکت می‌کند، اطمینان از مقررات مؤثر، شفافیت و شیوه‌های رقابت منصفانه برای همه طرفین ضروری است. با افزایش سهم ایران در صادرات نفت و گاز، اقتصاد ایران می‌تواند به یک بخش نفت و گاز پویا تبدیل شود.

در حال حاضر، کنترل دولت بر بازار تولید و قیمت نهایی فروش، توانایی بخش خصوصی را برای تجارت نفت خام و گاز طبیعی محدود کرده و این امر منجر به کمبود نقدینگی و دسترسی محدود به ارز خارجی شده است. با اجازه دادن به بخش خصوصی برای رقابت و تجارت در این کالاها، در دسترس بودن ارز خارجی و نقدینگی کلی بازار افزایش می‌یابد

عضو کمیسیون انرژی مجلس با اشاره به اهمیت مشارکت بخش خصوصی در توسعه‌میداین نفت و گاز کشور گفت: بخش مهمی از بخش خصوصی کشور می‌تواند از نفت و گاز استخراجی خود به سمت تولید محصولات زنجیره ارزش برود و سرمایه و فناوری مورد نیاز را بیارود و این کمک به کشور خواهد بود و بسیار مهم است. در موضوع مشارکت بخش خصوصی بحث ما فقط استخراج و اکتشاف نیست حتی شرکت‌های پتروشیمی و پالایشی که می‌توانند پالایشگاه بسازند؛ باید به میدان بیایند.

حذف انحصار صنعت نفت و گاز ایران گامی قابل توجه در ارتقای رقابت و توسعه است. مشارکت بخش خصوصی در توسعه‌میداین نفت و گاز، ایران می‌تواند به افزایش بهره‌وری، نوآوری و بهبود کیفیت استخراج نفت و گاز داشته باشد. توسعه‌میداین مشترک نفت و گاز ایران که تاکنون به دلیل این انحصار و البته کمبود منابع به مشکل برخوردده بود، از این پس با ورود منابع جدید و کمک فناوری شرکت‌های بخش خصوصی به بهره‌برداری خواهند رسید و این مصوبه مهم مجلس در قانون برنامه هفتم توسعه موجب تسهیل توسعه‌میداین مشترک نفت و گاز ایران خواهد شد.

مصوبه اخیر و ضدانحصاری کمیسیون تلفیق برنامه هفتم توسعه و سپس صحن علنی مجلس، از این پس

□ □ □

با مصوبه اخیر و ضدانحصاری کمیسیون تلفیق برنامه هفتم توسعه و سپس صحن علنی مجلس، از این پس

عضو کمیسیون انرژی، مجلس شورای اسلامی، اظهار کرد: در حوزه نفت و گاز هم بخش خصوصی می‌تواند درآمد باشد. ما شرکت‌های دانش بنیان‌های داریم که راحت می‌توانند وارد میدان شوند و حتی با بخش خصوصی همکاری کنند. در حال حاضر کمک به شرکت ملی نفت و گاز توسط بخش خصوصی در بحث توسعه‌میداین امری ضروری است.

وی ادامه داد: خوشبختانه در برنامه هفتم توسعه حکمی در راستای حمایت از بخش خصوصی در توسعه‌میداین تصویب شد که امیدواریم وزارت نفت و شرکت ملی گاز و نفت نیز آنرا اجرایی کند.

عضو کمیسیون انرژی مجلس تأکید کرد: بخش

خصوصی که به این بخش ورود می‌کند و با این سرمایه‌ای که اینجا آوردند بعداً عایدی و بهره‌وری خواهد داشت.

سنگدوینی با اشاره به اهمیت مشارکت بخش خصوصی در توسعه‌میداین نفت و گاز کشور گفت: بخش مهمی از بخش خصوصی کشور می‌تواند از نفت و گاز استخراجی خود به سمت تولید محصولات زنجیره ارزش برود و سرمایه و فناوری مورد نیاز را بیارود و این به کمک کشور خواهد بود و بسیار مهم است. در موضوع مشارکت بخش خصوصی بحث ما فقط استخراج و اکتشاف نیست حتی شرکت‌های پتروشیمی و پالایشی که می‌توانند پالایشگاه بسازند؛ باید به میدان بیایند.